
Rad sa znanstvenoga skupa
UDK 821.163.42-05 Bartolić (497.5)
Primljeno 2010-03-15

INTIMNE REMINISCENCIJE NA ZVONIMIRA BARTOLIĆA

Brižan rodoljub /izvrstan znanstvenik

*Svaki dan se pitam/ komu trebam/ ja, Profesor
Zvonimir Bartolić*

Stijepo Mijović Kočan, Zagreb

Sažetak

U tekstu se - nakon uvodnih opasaka o odnosu autora i Zvonimira Bartolića - donosi karakterizacija njegova znanstvenog rada, s posebnim osvrtanjem na pronađeni i u drugoj knjizi Sjevernohrvatskih tema objavljeni ep Tomaša Goričanca Obsedjenje i poboj sisečki 1593. Donosi se i autorovo prisjećanje na Malu Suboticu u Međimurju, rodno selo Tomaša Goričanca, te, kao stanoviti kuriozum, iznošenje mogućnosti da su i autor ovoga teksta i autor epa Goričanec - išli u istu školsku zgradu, jedan kao đak drugi kao nastavnik hrvatskoga jezika.

Ključne riječi: Zvonimir Bartolić, Tomaš Goričanec, Mala Subotica; Obsedjenje i poboj sisečki, Sjevernohrvatske teme, znanstvenik

Dogodilo se eto tako da ja zapravo nemam što pisati o Bartoliću, ali - ipak želim jer držim da je to neka vrsta zahvale, isprike, popravljanja propusta, vraćanje duga, želje da mu kažem "cijenio sam Te mnogo više nego što si mislio", nikada Te nisam zaboravljao...

"Nemam što pisati" u tom smislu jer se ne samo ne bavim njegovim književnopovijesnim temama nego i ne pretpostavljam* da će to išta pripomoći ili

---

* Tekst je neznatno kraćen, u uredničkoj obradi; uz dosljedno poštivanje autorovog pravopisno-grafijskog izbora (*op. ur.*).

odmoći njegovu ugledu i vrijednosti njegova djela. Sve se bitno o njemu zna i dosta toga je kazano, ali opet - sada, kada sam, za ovu prigodu prisjećanja na draga mi prijatelja i kolegu, ponovno čitao drugu knjigu *Sjevernohrvatskih tema*, (1982.) onu u kojoj je Goričančev ep (iz 1837.) – odlučio sam progovoriti o tome slučaju i mimo ove prigode, što se nadam i uraditi. Sramota je naime to koliko ne znamo ni cijeniti ni štititi ni promicati vlastite vrednote – čak ni među nama samima - konkretno taj nesretni zaboravljeni ep Tomaša Goričanca, neprocjenjive moguće gnoseološke vrijednosti i koristi, ali o tome nešto kasnije!

“Vrsta zahvale”, ove su riječi ovdje i to, svakako, zahvalan sam Bartoliću. Naime, ujesen 1965. životne su me okolnosti nanijele u Malu Suboticu, a godinu kasnije, 1966. – Zvonimir Bartolić u Čakovcu utemeljuje Ogranak Matice hrvatske te se na njegov nagovor i ja učlanjujem, nedugo nakon što smo se upoznali. To je, dakle, trenutak kada se, prvi put nakon “oslobođenja”, odnosno “krvavog proljeća” 1945., u Hrvata javno budi nacionalna svijest, jer to podržava i tadašnje “partijsko rukovodstvo”, što sve vodi prema “samostalnijim republikama”, zatim i sukobima između “unitarista” (zagovornika jugoslavenske nacije i unitarne države) to jest “centralista” i “decentralista”, što će sve skupa rezultirati *Hrvatskim proljećem* (opet krvavim, ali ne kao kod Bleiburga, u Dravogradu, u slovenskim šumama, na Kozari i drugdje uzduž “križnoga puta”!) te njegovim slomom, nekoliko godina kasnije, 1971.

Bartolić, deset godina stariji od mene, nakon iskustva srednjoškolskog profesora, a godinu prije mojega dolaska u Međimurje, 1964. – postaje profesor Pedagoške akademije u Čakovcu. Ja pak, došavši u Međimurje u životnoj stisci, jer smo u Maloj Subotici i žena i ja, premda oboje još studenti, ali već u braku i s djetetom, koje je ostalo kod bake u Zagrebu – dobili kruha, gospođa kao nastavnica njemačkog, a ja hrvatskoga jezika – želio sam što kraće tamo ostati i što brže naći neki drugi posao. (Šteta, nisam tada znao cijeniti koliko je posao koji sam u Maloj Subotici radio bio i lijep i zahvalan, koliko me oplemenjivao, koliko sam mogao biti još korisniji tamošnjim učenicima...)

Međutim, od jeseni 1966. (u veljači te godine diplomirao sam, iz rada) do jeseni 1967. bio sam na obveznom odsluženju “vojnoga roka”, a zatim sam se ponovno vratio u Malu Suboticu, te tu ostao do svršetka prvog polugodišta, do veljače 1968. Čitavo vrijeme nakon povratka iz vojske uporno sam tražio posao u Zagrebu, a kada je *Pedagoška akademija* u Čakovcu, kako se tada zvala, raspisala natječaj za mjesto na katedri hrvatske književnosti, javio sam se ovlaš, ne računajući da bih ga mogao i dobiti, iako sam već radio na magisteriju. Međutim, dobio sam ga, već je za mene bio osiguran i stan u Čakovcu, već su se neki studenti dolazili raspitivati “kada ću zakazati ispite”, a ja još na osnovnoj školi...

Profesor Bartolić se nikada kasnije nije pohvalio da je on bio taj koji je pre-

sudno utjecao na to da me izaberu u profesorsko zvanje na Akademiji, iako – nisam tamo ostao. Naime, ubrzo je i iz Zagreba stigla obavijest da sam primljen na Kemijskoj tehničkoj školi, odakle sam kasnije otišao za urednika u Školske novine, gdje i danas surađujem, iz mirovinskog statusa. Moja zahvalnost time nije umanjena; omogućio mi je, eto, sveučilišnu karijeru...

“Isprike”, zašto isprike, nema za to razloga, no ipak ispričavam se sada samo sebi jer njemu više ne mogu – što smo se kasnije nedostatno osobno susretali. Ispalo je možda da ja to ne želim, a nije tako; da mu makar mogu kazati veliko hvala za onaj divan dan i sadržajan razgovor u kući za odmor njegova oca, još one 1966... Od nacionalnih do književnih tema, uvijek smo imali, kako se to banalno kaže, “visok stupanj suglasnosti”. To je ujedno i “popravljanje propusta”: zajedno smo sjedali u Upravnom odboru središnjice Matice hrvatske nakon što smo je obnovili 1989.; Bartolić je skriveno čuvao dokumente o našem članstvu i tada ih donio u Zagreb. Tako se, eto, zna da sam Matičin član od 1966. I za to sam mu, naravno, zahvalan. Ali, propustio sam mu to reći; naći ćemo se tada, onda... ne moram to baš sada, uvijek ima nešto trenutno preče... i vrijeme izmakne u nepovrat! A na čakovečkom groblju više nismo mogli popričati, trebao sam doći ranije, mnogo ranije. Istina, spremao sam se otići u Čakovec, baš k njemu, da se družimo, ali – “prošo voz”. Mogu li mu to što osjećam kao dug prema njemu, onaj ne materijalni, ne zapravo ni moralni, nego intimni, osjećaj nedovoljne ostvarenosti jednoga lijepoga prijateljstva – vratiti ovim ovdje riječima.

Upravo u vrijeme kada se još moglo dogoditi da trajno ostanem u Međimurju, u Zagrebu se pripremala izići moja prva pjesnička zbirka (u Mladosti, izišla je tek 1969.), a Bartolić i Dragutin Toma bili su urednici druge (tiskane u *Odboru Matice* u Čakovcu, ali, uz razumljiva kašnjenja - tek 1970.). Bartolić tada još nema objavljene knjige, iako ima mnogo tiskanih svojih radova. On će se “raspisati”, odnosno početi intenzivno tiskati vlastite knjige tek deset godina kasnije (1978.): prije toga posvećuje se u potpunosti obrazovnom, prosvjetnom, kulturološkom i znanstvenom radu.

Bio je iznimno samozatajan i nenametljiv; sve što je mogao napraviti i napravio bi, a na nama je bilo da ocijenimo, shvatimo...

Osobno, shvatio sam odmah koliko je značenje njegova otkrića *Obsjedjenja i poboja sisečkog*.¹ Nešto sam tim povodom i zabilježio, nipošto i dovoljno. Naime,

¹ Bartolić u prilogu *Neka napućenja uz Goričančev spjev, Sjevernohrvatske teme*, knjiga druga, tekstovi, na str.133, iznosi kako je transkribirao izvorni Goričančev spjev te navodi da je “dy” i “gy” predgajičke, odnosno mađarske (ja bih napisao “magjarske”!) grafije dosljedno pretvarao u “đ”. Tako je u naslovu nastala riječ “opsedenje” koje međutim nema ni u štokavici ni u kajkavici, ne postoji, a i ne može postojati. Nikada nismo razpravljali o tome, rekao bih da se to “đ” kasnije i nije isticalo. Štokavica, koja je temelj i današnjemu pravilnome hrvatskom, poznaje samo imenicu “obsjedanje”.

ne dovoljno prije svega stoga jer nikada nisam uradio ništa korisna s obzirom na činjenicu da je i Tomaš Goričanec iz Male Subotice, da sam o tome mogao nešto napisati, jer smo – išli u istu školu, on kao učenik, a ja kao nastavnik, najvjerojatnije. Opravdanje je donekle to što sam za to doznao tek nakon Bartolićeva otkrića njegova epa, a Mala je Subotica tada za mene bila već u dubokoj prošlosti.

Nekoga znanstvenoga dokaza o Goričančevu i mojem pohađanju iste škole nema, ne može ga ni biti, međutim – to je i više nego logično.

U Malu Suboticu 1965. u rujnu (ili svršetkom kolovoza?) stigao sam točno onaj dan kada je u nju “dolazio asfalt”, upravo su ga postavljali “preko štreke” uz željezničku postaju, a da bih došao do škole u koju sam nakanio – morao sam još prašnom cestom pješaćiti kroz čitavo selo, pa “kod Mandlina” skrenuti lijevo, pa “pored farofa”, i kroz čitavu tu ulicu – škola se nalazila na izlazu iz sela, na križanju prema Orehovici.

Čudno je da se škola nalazi na samome kraju seoske ulice, pred poljem, ali kasnije se sve objasnilo. To je škola “iz ilirskoga vremena i starija još” tu su zatim “bile časne”, kako sam čuo, a ne zna se tko je ovdje podučavao tadašnje đake kojih je u Maloj Subotici još 1846. bilo 142.²

Prije ove “stare škole”, odnosno školske zgrade, teško da je u selu postojala neka druga škola ili negdje drugdje, najvjerojatnije nije; to je upravo ta škola, “još od prije ilirskog pokreta”.³

---

odnosno pogajičeno i pokaradžičeno “opsjedanje”, dok trajni glagol “obsjedati” traje, te “obsadu”, povukokaradžičeno u suvremenome hrvatskome jeziku u “opsadu”, koja je posljedica “obsjedanja” ili “opsjedanja”. “Obsjedjenje” pa ni “opsjedjenje” u štokavici također ne postoji, ali ep štokavicom i nije napisan, u tome i jest njegova nevolja. Mislim da je dostatno bilo (ispričavam se ako je to negdje već rečeno, ja ne znam za to!) izvorno “obszedyeny” eventualno transkribirati samo tako da se umjesto “sz” ostavi “s” te moguće “j” umjesto “y”. Tako bismo dobili “obsedyeny” ili bolje “obsedjenje”, jer hrvatski nema y, čime bi grafijski bila sačuvana kajkavska riječ, bez nasilja gajevskoga “đ” koji se, eto, kao nakaradni grafem, ne jedini - razširio nad čitavo Medjmurje, kao i nad moje rodne Gjuriniche, a čemu?

² “Subotica je (navedene 1846., op. aut.) imala školu s najviše đaka (142), ne samo u donjomeđimurskom kotaru nego i u Međimurju uopće”, *Sjevernohrvatske teme*, knjiga druga, *Zrinski*, Čakovec 1982., str. 17.

³ Tu sintagmu često je koristio Pavao Huzjak, njezin tadašnji direktor, jer su uvjeti rada u njoj bili doista “povijesni” pa se intenzivno raspravljalo o “potrebi gradnje nove školske zgrade”. Bile su u malosubotičkoj staroj školskoj zgradi samo tri prostorije za nastavu, u jednu od njih se iz zbornice moralo ići pod kišobranom, ako je kišilo, jer nije imala “zajednički ulaz”, a u svima su, u kutovima, ispod istrulih dasaka – rasle gljive. Sve su prostorije, naime, bile prizemne. Ljut što su direktoru tadašnje vlasti obećale “novu školsku zgradu” tek u “sljedećem petogodišnjem planu”, znači tek za desetak godina, a i tada “ako”, potegao sam samoinicijativno u Zagreb Veselku Velčiću, tadašnjemu “republičkom sekretaru za odgoj i obrazovanje”, dakle hrvatskome ministru prosvjete, bratu kajkavskog pjesnika Vladimira Velčića. Imao sam sreće da me primio (tada su, iskreno, bili manje bahati i nisu smjeli odbiti “druga odozdo”, “iz radne organizacije”, ako bi se “obratio!”). Prikazao sam

Tomaš Goričanec rođen je 14. 12. 1815. (a umro 31. 12. 1837.) – dakle, išao je ovdje u školu, iako ni za to nema znanstvene potvrde. Bartolić navodi da je, prije Kanjiže, mogao ići u školu i u Prelogu, no to je malo vjerojatno; Prelog je daleko od Subotice te ako tamo nije bio u nekom sjemeništu, putovati u tadašnjim uvjetima tamo svakidanje nije mogao...

Dakle, u vrijeme mojega boravka u Maloj Subotici (jesen 1965./ ljeta 66. i jesen 1967./ veljača 68.), o Goričancu ni Bartolić još nije znao ništa (makar ništa nije bilo objavljeno). Kada je doznao te to u svojim *Sjevernohrvatskim temama* i objavio, o tome su tada znatno pisale i dnevne novine. Bilo je očekivati da će Tomaš Goričanec kao književnik konačno dobiti mjesto u nastavi književnosti koje mu pripada, da će se podići zanimanje i za nj i za bitku pod Siskom 1593., pogotovo nakon uspostavljanja samostalne hrvatske države, međutim – ništa od toga, makar koliko je zaključiti iz događaja koji slijedi.

Budući da sam u novonastalim životnim uvjetima svoju privatnu knjižnicu već darovao svojoj bivšoj osnovnoj školi⁴ tamo su, na krajnji jugoistok Hrvatske, otišle i *Sjevernohrvatske teme*, skupa s Goričančevim epom, te sam za prigodu ovoga napisa otišao potražiti tu knjigu u središnju zagrebačku Gradsku knjižnicu (u kvartovskoj je nema). Osoba za obavijesnim mjestom u njoj, čini se, nikada nije čula ni za Bartolića niti za Goričanca, iako je svršeni student hrvatske književnosti. Ali, da zna o jednom, neminovno bi znala i o drugom jer – Bartolić je pronalazač toga značajnoga djela. “Značajnoga”, to ja mislim, to je i Bartolić mislio, misli i još nekoliko nas, ali inače – očito nije tako. *Obsedjenje i pobjo sisečki 1593.* i danas je – kada je otkriven i tiskan – jednako zaboravljen i zametnut koliko je bio i dok se nije znalo za njega – proizlazi kao zaključak iz zgodice koju sam iznio. Ni danas ne znaju za taj ep, eto – iako je djelo tiskano prije punih 28

---

mu “stanje stvari” te nadao nečuvenu dreku zbog neljudskih i za zdravlje opasnih uvjeta u toj školi, i za učenike i za nastavnike, prijeteći ne samo domaćim nego i stranim tiskom itd. To je tada bilo “samoubilački”, na granici samouništenja, ali – imao sam razloga tako postupiti! Nova školska zgrada, istina tipa “sirotica”, polumontažna, u kojoj se i danas u Maloj Subotici održava nastava - dočekala me gotova već 1967. kada sam se vratio iz tadašnje Jugoslavenske narodne armije, gdje sam odgulio svoj jednogodišnji vojni rok. Iskreno se nadam da će Tomaš Goričanec (i neki su se moji učenici tako prezivali) zadobiti dužno poštovanje u hrvatskoj književnoj i općoj javnosti te da ćemo dočekati trenutak da ta škola ponese ime Tomaša Goričanca; od njega nema zaslužnijega Malosubotičanca. Digao bih ja i za to dreku, ali – pred kime; “ljudi ogluhoše”, kaže Držić “ne ima se komu govoriti”, a ako i govoriš – utaman je! Svejedno, bitka za značajnije mjesto *Obsedjenja i pobjo sisečkog* ipak predhodi.

Možda bi upalila Baretićeva opaska (navedeno djelo, 16. str.) da bi i porijeklo Krležine bake Tereze Goričanec “trebalo tražiti u Maloj Subotici”.

⁴ To je Osnovna škola Gruda u Konavlima (ne Grude u Hercegovini!), koju sam pohađao od 5. do 8. razreda, nakon prva četiri u rodnom selu (Gjurinichi).

godina. To je nova spoznaja u cijeloj ovoj priči o Bartoliću i Goričancu, baš na nju namjerno skrećem svjetlo.

Međutim – sve to prelazi i namjere i karakter ovoga trenutka; o tome bi bilo nužno drugdje i drugačije porazgovarati – što rade sastavljači obveznih programa studija hrvatske književnosti i ima li ih osviještenih?!

Prigoda je zapaziti da je Bitka pod Siskom 1593. prekretnička i temeljna za kasniju povijest hrvatskoga naroda pa i cijele Europe, da su tu Turci prvi put nakon četiri stoljeća stalnih pobjeda - poraženi pod zastavom hrvatskoga bana, Tomaša Erdödija, Goričančeva imenjaka. (Možda je i to bio poticaj pisanju?!) Ta pobjeda je u ondašnjoj Europi odjeknula kao prvorazredan događaj, a nakon nje otomansko carstvo, do tada svakidanja prijetnja europskim carstvima i kraljevstvima, počelo se urušavati. To je jedinstvena i sjajna pobjeda i stoga i toga što je srednja Europa u njoj ujedinjena. Uz hrvatske postrojbe su i one mađarske, njemačke, austrijske, slovenske... To je nešto posve drugo od izgubljene bitke na Kosovu o kojoj je sila epskih pjesama. O ovoj ima samo jedna, istina cijeli ep, ali – sva je prilika kazati - Hrvati za nj ne mare!⁵

Nakon Bartolićeva otkrića Goričančeva epa bilo je očekivati da će za to dalje svi znati, da će nacija živnuti, da će se ep o povijesnom događaju naći u enciklopedijama i u čitankama, makar na informativnoj, ako već ne na interpretacijskoj, ili moguće čak na monografskoj razini – zaslužio je, ali zamalo pa ništa od svega toga...⁶

Moguće je pomisliti da je sve to tako jer ep nema estetsku razinu potrebnu da bi ga se proučavalo, međutim – nije tako. Ep – iako ga piše student, mladac, neiskusni - ima sve književnoestetske osobine i vrednote književnosti svojega vremena, uglavnom vrlo korektno, premda ne uvijek i umjetnički inventivno. No,

⁵ Doista je to čudno i doista je velika razlika između nas Hrvata i inače bratskih nam Srba, ali je tako. Evo: Srbi su bitku 1389. izgubili, ali je slave. Hrvati su svoju 1593. briljantno dobili, ali o njoj šute. Srbi o svojoj izgubljenoj bitki imaju više epskih pjesama, čitav *Kosovski ciklus*, koji desetljećima u školi uče i Hrvati, i hrvatski guslari ih pjevaju, stoljećima, sve do najnovijih dana. Hrvati jednu jedinu svoju pjesmu o dobivenoj bitki, premda cio ep – posve su zaboravili pa i oni obrazovani ne znaju niti da postoji, čak ni diplomirani profesori književnosti. (!)

⁶ Istina, u nacionalnoj enciklopediji ima natuknica o bitki, a i o Goričancu: "Goričanec, Tomaš, hrv. pisac (Mala Subotica kraj Čakovca, 14. 12. 1815. - Mala Subotica kraj Čakovca, 31. 12. 1837.). Filozofiju i teologiju studirao u Zagrebu. Na kajkavskom napisao deseterački ep o bitki kraj Siska *Erdödey kneza Tomaša Horvat. Dalm. I Slavonske bana opseđenje i pobjo sisečki 1593.* (1837.) Djelo je bogato podatcima, ugl. preuzetima od M. Istvańffyja, a iskazima hrv. domoljublja i izborom stiha (utjecaj *Razgovora ugodnoga naroda slovinskoga* A. Kačića Miošića) približava se preporodnim knjiž. idejnim strujanjima. (Hrvatska enciklopedija, sv. 4, Fr- Hit, natuknica je faktografski korektna, ne i doslovno.) U drugim leksikonima o toj bitki kao ni o njezinu pjesniku Goričancu – uglavnom nema ništa. Najviše što nalazimo zabilježeno jest šturo "Turci su ovdje poraženi 1593." (Opća enciklopedija Pro leksisa i Večernjeg lista, Sa - St., sv. 18.)

to i nije uzus ni zahtjev, ni toga vremena ni toga djela, ni tadašnje književnosti. Goričanec piše po svim pravilima struke, rekli bismo. Vrlo je sličan Kačićevim deseteračkim pjesmama, pod čijim je utjecajem i nastao, ali Kačića stoga nikada ne "prozivamo", s razlogom. No, književna djela vrednujemo ne samo estetski nego i etički, gnoseološki, recepcijski i jezično. Sa svih tih općih književnopro-sudbenih motrišta, osim onog recepcijskog, radi jezične izoliranosti u korpusu hrvatske književnosti, ne i u svom jezičnom zavičaju - djelo zaslužuje vrlo visoku ocjenu. Osobito je to tako s etičkoga i s gnoseološkoga motrišta. A ako ga sudimo s posebnih kritičkih stajališta, onda ono rodoljubno nadvladava i daje iznimne rezultate. *Obsada i bitka za Sisak 1593.*, da kažemo drugačije, ep je koji nosi sve bitne značajke književnosti svojega vremena. Nije ništa lošiji, u vjerodostojnosti te etičkim i gnoseološkim sastojnicama čak je i bolji od brojnih drugih djela svojega vremena. Valjalo bi ga učiti, slaviti tog pisca, uzdizati to djelo. Tako bi radio manje-više svaki nacionalno svjestan narod, očito - osim hrvatskog. No, nije u pitanju narod nego književni povjesnici i sastavljači školskih programa.

Pišući o njemu, Bartolić uočava bitne vrijednosti epa, premda stanovito plašljivo i kao da se ispričava; nije bilo razloga.⁷ Ono što nije trebalo, to je transkribirati ga, osobito prema štokavici i gajici. To je djelo predgajevske hrvatske književnosti, tu spada, iako je tiskano nakon Gajeve jezične reforme, i takvim ga treba i ostaviti, tek s uputama za lakše čitanje.

Bartolić je briljantan znanstvenik, iznimno zaslužan istraživač. Da je samo otkrio Goričančev ep, već time je zaslužio spomenik.

Međutim, Zvonimir Bartolić je napravio mnogo više, ne samo u 23 naslova svojih knjiga nego i u desecima napisa u periodici, da osnovno znanje profesora i ne spominjemo.

Zvonimira Bartolića resile su dvije objedinjene a ujedno i suprostavljene intimne silnice: poštivanje rezultata hrvatskoga narodnoga preporoda jer je bio svjestan koliko je prihvaćanje štokavice kao temelja za suvremeni i zajednički jezik svih Hrvata bilo bitno i za jedinstvo hrvatskoga naroda ne samo važno nego i presudno (u situaciji koje naivni Gaj i nije bio svjestan) - te to što je Preporodom kajkavica nemilosrdno odbačena, skupa s Goričančevim epom, kao da je nikada i nije bilo. Taj je zaborav, tu zabludu i nepravdu Bartolić cijeli život htio ispraviti, ali ne na štetu izabranog puta objedinjenja hrvatskoga jezika i književnosti, nego

⁷ "Svaki dan se pitam/ komu trebam /ja, Profesor", što ovdje uzimam kao stanovit moto za razumijevanje Bartolićeva rada i njegove samozatajnosti, samokritičnosti, ali silne vrijednosti i elana - uzet je iz pjesme koju je naslovio *Ja nisam ništa (Na kraju snova - rijeka i šuma, soneti &td.*, Čakovec, 2006.). Međutim, niti malo nema razloga za takav defetizam, on je moguće posljedak spoznaje da u umjetničkim djelima, u pjesmama - ne postiže što bi moguće želio. Međutim, Profesor je bio skrbnik nacionalnoga kajkavskoga književnog blaga i znanstvenik, to je njegova stvarna vokacija.

boreći se da i kajkavski dio te književnosti dobije svoje zasluženno mjesto u znatnosti i čitateljskom prihvatu.

Tome u prilog svjedoči činjenica da je od 1980., kad je izišla prva knjiga *Sjevernohrvatske teme*, pod istim naslovom objavio ukupno devet knjiga!⁸

U tome se naslovu krije čitav Bartolićev književni i književnoznanstveni svjetonazor koliko i konkretno djelovanje. On time ne dijeli hrvatsku književnost na kajkavku, čakavsku i štokavsku, nego na *sjevernohrvatske* i - slijedi logično – *južnohrvatske teme*, ali jedne te u nacionalnom i širem književnom smislu jednako vrijedne književnosti.

Brižnik, skrbnik i promišljènik kakvih je malo – to je bio vrstan znanstvenik i topao pjesnik⁹ Zvonimir Bartolić. Golem je trud uložio, ne ističući sebe, nego *teme*, ne tek na korist kajkavske, nego sveukupne hrvatske književnosti, što mu je zasigurno i bilo na umu.

Zagreb, veljača/ožujak, 2010.

INTIMATE REMINISCENCES ABOUT ZVONIMIR BARTOLIĆ

By Stijepo Mijović Kočan, Zagreb

Summary

After some introductory notes on the relationship between this paper's author and Zvonimir Bartolić, the characteristics of his scientific work are put forward, with special viewing in respect to Obsedjenje i pobjo sisečki 1593, the epic by Tomaš Goričanec found and published in the second book Sjevernohrvatske teme (North Croatian subject themes). There are also the author's reminiscences on Mala Subotica in Međimurje, the native village of Tomaš Goričanec, and an interesting detail is put forward - the possibility that this text's author and Goričanec, the epic's author might have regularly visited the same school building – one as a pupil and the other as a teacher of Croatian.

Key words: Zvonimir Bartolić, Tomaš Goričanec, Mala Subotica, Obsedjenje i pobjo sisečki, Sjevernohrvatske teme (North Croatian subject themes), scientist

---

⁸ Sve su to ogledi, kritike, feljtoni ili znanstvene rasprave o kajkavskim piscima sjeverne Hrvatske, ubrojivši u to i Krležu, u 4. knjizi, koji time u Bartolićevu uvjerenju imaju značaj koliko i oni južni, iako ne uvijek i iste umjetničke dosege, s obzirom na okolnosti razvitka i utjecaja renesanse i baroka na jugu Hrvatske, dok je na sjeveru prevladavala drugačija književna atmosfera, uočljivije pod crkvenim utjecajem.

⁹ Bartolić je, u kasnim životnim godinama, pod pseudonimom Zvonimir Dubravski, objavio dvije pjesničke zbirke: *Otac i ja kosimo travu*, Osijek, 2002. i *Na kraju snova – rijeka i šuma*, Čakovec, 2006.